

Operational Standards for Strengthening the Stability of the Elderly in Cross-Generation Family of the Local Government Organizations in Nakhon Phanom Province^{*}

Kotchakorn Dechakhamphu^{**}

Jarukanya Udanon^{**}

Samran Wised^{**}

Kongrit Kulwong^{***}

(Received Date: October 7, 2022, Revised Date: November 7, 2022, Accepted Date: November 22, 2022)

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the level of operational standards for strengthening the stability of the elderly in cross-generation family of the Local Government Organizations in Nakhon Phanom Province, 2) to compare the opinions of the elderly towards the operational standards for strengthening the stability of the elderly in cross-generation family of the Local Government Organizations in Nakhon Phanom Province, which was a quantitative research. The research sample consisted of 420 elderly people in a cross-generation family, using the method of calculating the sample size according to the Taro Yamane formula. The instrument used for collecting the data was a scale questionnaire. It was estimated that the confidence value for the whole issue was 0.85. The statistics used in the analysis were percentage, mean and standard deviation, t-test statistics and F-test statistics. The results of the research were as follows: 1) The level of operational standards for strengthening the stability of the elderly in cross-generation family of the Local Government Organizations in Nakhon Phanom Province as a whole and in each aspect were at a moderate level. The aspect with the highest average value was the knowledge development promotion of the elderly, followed by the social protection for the elderly, the preparation of the population for the elderly, the promotion of health development of the elderly, the management and economic development for the elderly, respectively. 2) The elderly with the highest level of education had different opinions on the standard for strengthening the stability of the elderly in cross-generation family of the Local

Keywords: Operational Standards of Local Administrative Organizations, Strengthening the Stability of the Elderly, Cross-Generation Family, Elderly

^{*} This article was part of a research project on a new approach to government management for strengthening the stability of the elderly in cross-generation family. This research was funded by the national budget for fiscal year 2021, Nakhon Phanom University.

^{**} Asst. Prof., Faculty of Arts and Sciences Nakorn Phanom University

^{***} Faculty of Arts and Sciences Nakorn Phanom University

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม^{*}

กชกร เดชะคำภู^{**}
จารุกัญญา อุดานนท์^{**}
สำราญ วิเศษ^{**}
คงฤทธิ์ กุลวงษ์^{***}

(วันรับบทความ: 7 ตุลาคม 2565/ วันแก้ไขบทความ: 7 พฤศจิกายน 2565/ วันตอบรับบทความ: 22 พฤศจิกายน 2565)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครพนม 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวข้ามรุ่น จำนวน 420 คน ใช้วิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาร์ยามาเน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติทดสอบที (t-test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test) ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้ รองลงมา คือ ด้านการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ ด้านการบริหารจัดการ และการส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ ตามลำดับ 2) ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีความเห็นต่อมาตรฐานการการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัว ข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครพนม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ, การเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ, ครอบครัวข้ามรุ่น, ผู้สูงอายุ

^{*} บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งโครงการวิจัย การจัดการภาครัฐแนวใหม่ในการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่น งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2564 มหาวิทยาลัยนครพนม)

^{**} ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

^{***} อาจารย์, คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรทำให้สัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นซึ่งในปี พ.ศ. 2565 มีมากถึง 12,116,199 คน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565) และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจากภาคการเกษตร สู่ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและบริการมากขึ้น คนวัยหนุ่มสาวมีการย้ายถิ่นไปทำงานต่างพื้นที่ที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม เพื่อประกอบอาชีพและหารายได้ เมื่อมีบุตรจำเป็นต้องส่งบุตรกลับมาให้ปู่ย่าตายายช่วยเหลือเลี้ยงดูเนื่องจากไม่มีเวลาดูแล ทำให้โครงสร้างของครอบครัว และรูปแบบครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปเป็นครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวข้ามรุ่นมากขึ้น ซึ่งรูปแบบของการอยู่อาศัยร่วมกันของคนข้ามรุ่นในครอบครัวผู้ย้ายถิ่นอีสาน จำแนกได้เป็น ครอบครัวข้ามรุ่นที่มีผู้สูงอายุเพียงคนเดียว และครอบครัวข้ามรุ่นที่มีผู้สูงอายุอยู่เป็นคู่รูปแบบการอยู่อาศัยร่วมกันของคนข้ามรุ่นที่แตกต่างกัน ทำให้การได้รับสนับสนุนทางสังคม การเข้าถึงทรัพยากร ตลอดจนการแสดงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกครอบครัวข้ามรุ่นแตกต่างกัน (วนิชชา ณรงค์ชัย และดุขฎิ อายุวัฒน์, 2554, น.101) และจากรายงานสถานการณ์ประชากรไทย พ.ศ. 2558 (UNFPA, 2016, p. 98) พบว่า ครอบครัวข้ามรุ่น ในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 1 แสนครอบครัว ใน พ.ศ. 2530 เป็น 4 แสนครอบครัวในพ.ศ. 2556 โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 76 อยู่ในชนบท และร้อยละ 47 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้หญิงร้อยละ 90 มากกว่าครึ่งอายุ 60 ปีขึ้นไป และที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไปก็เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 4 ใน พ.ศ. 2530 เป็นร้อยละ 8 ในพ.ศ. 2556 ขณะที่หัวหน้าครอบครัวข้ามรุ่นกลุ่มนี้ยังคงทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม อีกทั้งผู้ที่มีสุขภาพไม่แข็งแรงมีจำนวนสูงถึงร้อยละ 16 และ 1 ใน 5 เท่า ของผู้สูงอายุในครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน โดยแหล่งรายได้มาจากเงินที่ลูกส่งให้รายได้ จากการทำงาน และเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (UNFPA, 2016, p.98)

จากสถานการณ์ที่กล่าวจะเห็นว่าการเข้าสู่สังคมสูงอายุเป็นประเด็นที่ท้าทายต่อการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดบริการสาธารณะแก่ชุมชนรวมทั้งภารกิจเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะด้านการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ไว้ในหมวด 2 มาตรา 16(10) ให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลให้การสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส และมาตรา 17(27) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตเช่นเดียวกับ เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ถึงแม้จะมีการถ่ายโอนภารกิจและความรับผิดชอบด้านการดูแลผู้สูงอายุให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุในประเทศไทยมีลักษณะยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2562) ลักษณะการทำงาน หรือบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุยังมุ่งเน้น

ในแบบเดิม คือ การให้สวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุเชิงตั้งรับ เช่น จัดงานประเพณีรดน้ำขอพรจากผู้สูงอายุประจำปี การส่งเสริมกิจกรรมผู้สูงอายุสัปดาห์ละครั้ง การส่งเสริมสนับสนุนชมรมผู้สูงอายุประจำตำบล การจัดให้มีการทัศนศึกษาออกสถานที่ และการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ (พินนิภา บุญจรัส, 2558, น. 1-7) และการจ่ายเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันได ซึ่งกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ปฏิบัติมีลักษณะเป็นเชิงตั้งรับ ไม่ได้เป็นกิจกรรมเชิงรุกที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน (สุชาติรัตน์ สุดสมบูรณ์ และคณะ, 2559, น. 124) โดยการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สูงอายุที่ยังน้อย ประกอบกับหนึ่งในสามของผู้สูงอายุมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน บุตรซึ่งเคยเป็นแหล่งรายได้สำคัญของผู้สูงอายุมีสัดส่วนลดลง ในปี 2563 มีผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว 1.3 ล้านคน อยู่ลำพังกับคู่สมรส 2.5 ล้านคน ซึ่งผู้สูงอายุที่อยู่ในเขตเมืองและชนบทยังมีสภาพทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน และมีความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมกัน ในการเข้าถึงบริการสุขภาพอนามัย (สถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2563, น. 9)

ในบทความนี้จึงมุ่งศึกษาถึงมาตรฐานการดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม เพื่อชี้ให้เห็นว่าภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การย้ายถิ่นชั่วคราวของครอบครัวข้ามรุ่น ที่พ่อ – แม่ต้องออกไปทำงานต่างจังหวัด หรือ ต่างประเทศ เพื่อส่งเงินกลับมาเลี้ยงครอบครัว ลูกต้องอาศัยอยู่กับ ปู่ – ย่า หรือ ตา – ยาย หรืออาศัยอยู่กับเพียง ตา หรือ ยาย ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย และปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคนข้ามรุ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีการดำเนินงานตามมาตรฐานทั้งการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้ การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และการบริหารจัดการเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นว่าอยู่ในระดับใด เพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวข้ามรุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับมาตรฐานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

สมมติฐาน

1. ระดับมาตรฐานการดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้สูงอายุที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด ลักษณะครอบครัว และภาวะสุขภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม แตกต่างกัน

นิยามศัพท์

ครอบครัวข้ามรุ่น หมายถึง ครอบครัวที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่กับหลาน หรือ หรือผู้สูงอายุอาศัยอยู่กับหลาน หรือคู่สมรส

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ที่เป็นแผนภาพเพื่อเชื่อมโยงระบบความคิดของการวิจัยว่าต้นเหตุที่จะนำไปสู่ความคิดเห็นของผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยพิจารณาภารกิจและหน้าที่ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส โดยพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และการประยุกต์ใช้กรอบมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549, น. 33-36) การพัฒนาทวนวรรณกรรมและงานวิจัย ของ Intahnnon. W (2021,P.136) พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (พระชนพล กนต์สีโล (เรือนเพ็ชร,2561, น.85)) พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ตแตกต่างกัน และตามแนวคิดของ จำเรียง ภาวิจิตร (2536, น. 248) ได้กล่าวว่าถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นต่างกันขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ เช่น ภูมิหลังทางสังคม (Social Background) กลุ่มคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกันโดยทั่ว ๆ ไปย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปด้วย รวมทั้งกลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) กลุ่มกระตือรือร้นและกลุ่มเฉื่อยชา (Active and Passive Groups) ส่วน Intahnnon.W (2021, p.1376) พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ สถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

ตัวแปรต้น

ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพ
4. ระดับการศึกษาสูงสุด
5. ลักษณะครอบครัว
6. ภาวะสุขภาพ

ตัวแปรตาม

มาตรฐานการดำเนินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่น

1. การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุ
2. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้
4. การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ
5. การบริหารจัดการ

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีความมั่นคงผู้สูงอายุ มาตรฐานการดำเนินเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัยจำแนกตามประเภทของตัวแปรดังนี้

1.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด ลักษณะครอบครัว และภาวะสุขภาพ

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการสังเคราะห์ผู้สูงอายุ ความมั่นคงผู้สูงอายุ เพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบในการวิจัย มาตรฐานการดำเนินเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ 2) การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพ 3) การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ 4) การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้ 5) การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และ 5) การบริหารจัดการ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อนำไปสู่การตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ คือ ผู้สูงอายุในเขตการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม ประกอบด้วย 2 อำเภอ 13 ตำบล ได้แก่ 1) อำเภอเมืองนครพนม 10 ตำบล ได้แก่ ตำบลในเมือง ตำบลอาจสามารถ ตำบลหนองแสง ตำบลหนองญาติ ตำบลท่าค้อ ตำบลนารายณ์ ตำบลนาทราย ตำบลโพธิ์ตาก ตำบลบ้านผึ้ง และ ตำบลกู่ 2) อำเภอกำแพงแสน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลโนนตาล ตำบลเวินพระบาท และตำบลรามราช จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด 19,993 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2563) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวข้ามรุ่นในเขตการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม ได้มาโดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรของยามานะ (Yamane, 1973, p.727) กำหนดค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 392.15 ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 420 คน ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า 392.15 ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยการสุ่มแบบเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยจัดแบ่งประชากรตามเขตการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นจึงใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) จากผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวข้ามรุ่น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนผู้สูงอายุในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจนครพนม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม	จำนวนผู้สูงอายุ (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
ตำบลในเมืองนครพนม	3,800	80
ตำบลหนองแสง	2,143	45
ตำบลอาจสามารถ	1,247	26
ตำบลหนองญาติ	1,693	36
ตำบลนารายณ์	1,106	23
ตำบลโพธิ์ตาก	1,022	21
ตำบลบ้านผึ้ง	2,263	48
ตำบลกรุด	970	20
ตำบลรามราช	1,232	26
ตำบลเวินพระบาท	904	19
ตำบลโนนตาล	1,193	25
รวม	19,993	420

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) และแบบ มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 37 ข้อ เกณฑ์กำหนดค่าน้ำหนักของการประเมิน 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ความตรงของเนื้อหา (Index of Item-objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ จำนวน 40 ชุด แล้วนำไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นร่วมด้วยวิธีการของ Cronbach's alpha ซึ่งผลการวิเคราะห์ ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.85 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรม คอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทำการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ การวิจัย ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

3.2 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้าง ความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายทั้งในกรณีภาพรวมและรายด้าน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงาน การเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม จำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว ภาวะสุขภาพ ใช้สถิติทดสอบที (t-test)

3.4 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงาน การเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 420 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 304 คน คิดเป็นร้อยละ 72.38 อายุ 60-69 ปี จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 56.90 สถานภาพสมรส จำนวน 213 คิดเป็นร้อยละ 50.71 การศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 อาศัยอยู่หลาน จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 55.24 และมีโรคประจำตัว จำนวน 247 คนคิดเป็นร้อยละ 58.81

ส่วนที่ 2 มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัว ข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวครัวข้ามรุ่น	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ	3.03	0.797	ปานกลาง
1. อปท. ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ผู้สูงอายุ เช่น จัดตั้งห้องสมุดชุมชน ศูนย์เรียนรู้ หรือ จัดฝึกอบรมทักษะการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	2.80	1.070	ปานกลาง
2. อปท. มีกิจกรรมรณรงค์ให้ชุมชนตระหนักถึงความ จำเป็นของการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุ	3.02	1.051	ปานกลาง
3. อปท. มีกิจกรรมรณรงค์ให้สังคม ชุมชน มีจิตสำนึก และ ตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ	3.06	1.042	ปานกลาง

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวข้ามรุ่น	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
4. อปท. มีกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนทุกวัยเรียนรู้และมีส่วนร่วมดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว	3.03	1.042	ปานกลาง
5. อปท. มีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนทุกวัย	3.90	0.919	มาก
6. อปท. มีกิจกรรมส่งเสริมสร้างวินัยการออมในครัวเรือน	2.65	1.036	ปานกลาง
7. อปท. มีกิจกรรมส่งเสริมประชาชนทุกกลุ่มเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนออมต่าง ๆ	2.72	1.000	ปานกลาง
การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ	2.99	0.781	ปานกลาง
1. อปท.มีกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคอาหารตามหลักโภชนาการ	3.19	1.150	ปานกลาง
2. อปท. ส่งเสริมการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	3.35	1.204	ปานกลาง
3. อปท. มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตเพื่อผ่อนคลายความเครียด	3.15	1.093	ปานกลาง
4. อปท. สนับสนุนการจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น การแข่งขันกีฬา การออกกำลังกายร่วมกัน การขับร้องสรภัญญะ	2.73	1.002	ปานกลาง
5. อปท. ยกย่อง เชิดชู ประกาศเกียรติคุณแก่ผู้สูงอายุ ที่เป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม หรือชุมชน	2.74	1.180	ปานกลาง
6. อปท. ประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อให้บริการที่พักอาศัยแก่ผู้สูงอายุที่พึ่งตนเองไม่ได้	2.73	1.062	ปานกลาง
7. อปท. มีการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ หรือการจัดตั้งธนาคารขยะ	3.05	1.218	ปานกลาง
8. อปท. มีบริการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ เช่น ดูแลสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ช่วยทำความสะอาดบ้าน	3.20	1.172	ปานกลาง
9. อปท. มีการสร้างเครือข่ายการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุร่วมกับชมรมผู้สูงอายุอื่น หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น	2.79	1.055	ปานกลาง
การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ	2.70	0.810	ปานกลาง
1. อปท. ส่งเสริมการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้สูงอายุ	2.87	1.142	ปานกลาง
2. อปท. ส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่มแก่ผู้สูงอายุเพื่อเสริมสร้างรายได้	2.73	1.069	ปานกลาง
3. อปท. จัดหางานให้ผู้สูงอายุรับไปที่บ้าน (Work From Home) ตามความถนัด	2.31	1.010	น้อย
4. อปท. ส่งเสริมให้มีตลาดชุมชน	2.92	1.170	ปานกลาง
5. อปท. ส่งเสริมการปฏิบัติได้จริงในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.68	1.005	ปานกลาง

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวข้ามรุ่น	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ	2.70	0.810	ปานกลาง
1. อปท. ส่งเสริมการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและ ความสามารถของผู้สูงอายุ	2.87	1.142	ปานกลาง
2. อปท. ส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่มแก่ผู้สูงอายุเพื่อ เสริมสร้างรายได้	2.73	1.069	ปานกลาง
3. อปท. จัดหางานให้ผู้สูงอายุรับไปที่บ้าน (Work From Home) ตามความถนัด	2.31	1.010	น้อย
4. อปท. ส่งเสริมให้มีตลาดชุมชน	2.92	1.170	ปานกลาง
5. อปท. ส่งเสริมการปฏิบัติได้จริงในเรื่องปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	2.68	1.005	ปานกลาง
การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้	3.30	1.002	ปานกลาง
1. อปท. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบถึงสิทธิ์หรือ สวัสดิการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดให้บริการ	3.25	1.195	ปานกลาง
2. อปท. มีกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรัง และการ ป้องกันภาวะแทรกซ้อน จากโรคเรื้อรัง โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคข้อเข่าเสื่อม	3.35	1.151	ปานกลาง
3. อปท. มีกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรค ระบาดโควิด -19	3.61	1.276	มาก
4. อปท. มีการรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อลดความ เสี่ยงในเรื่องภัยทางสังคมต่าง ๆ	2.98	1.129	ปานกลาง
การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	3.13	0.870	ปานกลาง
1. อปท. ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรับสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน เช่นเบี้ยยังชีพ	3.76	1.229	มาก
2. อปท. จัดตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	3.34	1.336	ปานกลาง
3. อปท. สนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวและผู้ดูแล ผู้สูงอายุมีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ	3.04	1.009	ปานกลาง
4. อปท. ประสานหรือดำเนินการให้มีบริการปรึกษา เกี่ยวกับสุขภาพกายและสุขภาพจิตอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	2.76	.992	ปานกลาง
5. อปท. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ เช่น รถเข็น ไม่เท่า	2.83	1.237	ปานกลาง
6. อปท. สนับสนุนจัดตั้งกองทุนชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ	2.69	1.132	ปานกลาง
7. อปท. สนับสนุนจัดตั้งชมรม หรือโรงเรียนผู้สูงอายุ	3.10	1.365	ปานกลาง
8. อปท. มีบริการเยี่ยมเยือนผู้สูงอายุตามที่อยู่อาศัย	3.45	1.283	ปานกลาง
9. อปท. ประสานเรื่องฉาปนกิจสำหรับผู้สูงอายุ	3.25	1.220	ปานกลาง

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวข้ามรุ่น	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ด้านการบริหารจัดการ	2.92	0.844	ปานกลาง
1. อบท. มีการสำรวจ ค้นหาและจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุ ที่อยู่ครัวเรือนข้ามรุ่นที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	2.67	0.938	ปานกลาง
2. อบท. มีการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายผู้สูงอายุ เช่น การฝึกอบรมผู้นำชมรมผู้สูงอายุ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ	3.05	1.004	ปานกลาง
3. อบท. มีการสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพ ด้าน ครอบครัว ด้านเศรษฐกิจสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน และด้านสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม	3.03	0.934	ปานกลาง
รวมทุกด้าน	3.01	0.722	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ระดับมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.30$, S.D = 0.797) รองลงมาคือ การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.13$, S.D = 0.870) การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.03$, S.D = 0.79) การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ ($\bar{X} = 2.99$, S.D = 0.781) การบริหารจัดการ ($\bar{X} = 2.92$, S.D = 0.844) และ ด้านการส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.70$, S.D = 0.810) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง มีรายละเอียด ดังนี้

การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$, S.D = 0.797) โดยประเด็น อบท. มีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนทุกวัย มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.90$, S.D = 0.919) รองลงมา คือ อบท. มีกิจกรรมรณรงค์ให้สังคม ชุมชน มีจิตสำนึก และตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.06$, S.D = 1.042) และ อบท. มีกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนทุกวันเรียนรู้และมีส่วนร่วมดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว ($\bar{X} = 3.03$, S.D = 1.042)

การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$, S.D = 0.781) โดยประเด็น อบท. ส่งเสริมการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.35$, S.D = 1.204) รองลงมา คือ อบท. มีบริการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ เช่น ดูแลสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ช่วยทำความสะอาดบ้าน ($\bar{X} = 3.20$, S.D = 1.172) และ อบท. มีกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคอาหารตามหลักโภชนาการ ($\bar{X} = 3.19$, S.D = 1.150)

การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$, S.D = 0.810) โดยประเด็น อบท. ส่งเสริมตลาดชุมชนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.92$, S.D = 1.170) รองลงมาคือ อบท. ส่งเสริมการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.87$, S.D = 1.142) และ อบท. ส่งเสริมกิจกรรมการรวมกลุ่มแก่ผู้สูงอายุเพื่อเสริมรายได้ ($\bar{X} = 2.73$, S.D = 1.069)

การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, $S.D = 1.002$) โดยประเด็น อปท. มีกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคระบาดโควิด-19 มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.61$, $S.D = 1.276$) รองลงมา คือ อปท. มีกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเรื้อรัง และการป้องกันภาวะแทรกซ้อน จากโรคเรื้อรัง โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ โรคข้อเข่าเสื่อม ($\bar{X} = 3.35$, $S.D = 1.151$) อปท. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบถึงสิทธิหรือสวัสดิการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดให้บริการ ($\bar{X} = 3.25$, $S.D = 1.195$)

การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$, $S.D = 0.870$) โดยประเด็น อปท. ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรับสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน เช่น เบี้ยยังชีพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.76$, $S.D = 0.870$) รองลงมา คือ อปท. มีบริการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุ ตามที่อยู่อาศัย ($\bar{X} = 3.45$, $S.D = 1.283$) และ อปท. จัดตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 3.34$, $S.D = 1.336$)

การบริหารจัดการ โดยภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$, $S.D = 0.844$) โดยประเด็น อปท. มีการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายผู้สูงอายุ เช่น การฝึกอบรมผู้นำชมรมผู้สูงอายุ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.05$, $S.D = 0.844$) รองลงมา คือ อปท. มีการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายผู้สูงอายุ เช่น การฝึกอบรมผู้นำชมรมผู้สูงอายุ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 3.03$, $S.D = 0.934$) และ อปท. มีการสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจสังคม ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X} = 2.37$, $S.D = 0.938$)

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	t	Sig.
1. การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ	1.697	0.090
2. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ	1.249	0.212
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ	1.400	0.162
4. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้	0.763	0.446
5. การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	0.232	0.816
6. การบริหารจัดการ	0.278	0.781
ภาพรวม	1.075	0.283

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม และ รายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามอายุ

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	F	Sig.
1. การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ	0.824	0.090
2. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ	0.242	0.212
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ	0.569	0.162
4. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้	0.483	0.446
5. การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	1.000	0.816
6. การบริหารจัดการ	0.546	0.781
ภาพรวม	0.645	0.283

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามสถานภาพสมรส

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	t	Sig.
1. การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ	4.012	0.019*
2. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ	2.685	0.069
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ	7.382	0.001*
4. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้	0.689	0.503
5. การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	1.640	0.195
6. การบริหารจัดการ	2.422	0.090
ภาพรวม	3.235	0.040*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันในการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุและการส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	F	Sig.
1. การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ	3.811	0.002*
2. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ	2.622	0.024*
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ	1.444	0.207
4. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้	5.588	0.000*
5. การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	2.857	0.015*
6. การบริหารจัดการ	3.580	0.004*
ภาพรวม	4.300	0.001*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาสูงสุดมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ต่างกันในการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้ การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และการบริหารจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงาน การเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามลักษณะครอบครัว

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	t	Sig.
1. การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ	-0.154	0.878
2. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ	0.499	0.618
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ	0.407	0.685
4. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้	1.868	0.063
5. การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	2.017	0.044*
6. การบริหารจัดการ	1.510	0.132
ภาพรวม	1.266	0.206

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในลักษณะครอบครัวที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แตกต่างกันด้านการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงาน การเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามภาวะสุขภาพ

มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ ในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	t	Sig.
1. การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ	-2.405	0.017*
2. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ	-1.186	0.236
3. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ	-0.633	0.527
4. การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้	-0.561	0.575
5. การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	-0.693	0.489
6. การบริหารจัดการ	-0.957	0.339
ภาพรวม	-1.228	0.220

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาศัยมีภาวะสุขภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

จากผลการวิเคราะห์มาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (พระชนพล กนตสีโล (เรื่อนเพ็ชร), 2561, น. 82)) พบว่า ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาล ตำบลเทพกษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต อยู่ในระดับปานกลาง In-tahnon.W (2021, p. 1376) พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นช่วงของการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ระยะที่ 2 การรณรงค์ในชุมชนน้อย และยังมีความวิตกกังวล ระมัดระวังในการดำเนินชีวิต การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม รวมทั้งการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ว่าเป็นกิจกรรมช่วงวันสงกรานต์ กิจกรรมการพัฒนาอาชีพ กิจกรรมสนทนากาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งไม่สามารถดำเนินงาน ตามแผนที่วางไว้ ประกอบกับบางท้องถิ่นยังไม่ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ หรือศูนย์ส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุได้มีสถานที่ในการจัดกิจกรรม และบริการส่งเสริมด้านอาชีพ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุจึงเป็นในลักษณะการให้ความช่วยเหลือแบบชั่วคราว เช่น การแจกผ้าอ้อม การจ่ายเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันได และขาดฐานข้อมูลการสะท้อนถึงประเภท ความต้องการที่แท้จริงของผู้สูงอายุที่อยู่ในครอบครัวข้ามรุ่น เป็นต้น ซึ่ง (พนิดา ภูงามดี, และ เอกพร รักความสุข , 2561, น.168) พบว่า การดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2556) บ่งชี้ว่ายุทธศาสตร์ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์และต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ เทียนแก้ว เลี่ยมสุวรรณ (2563, น. 161) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มีการกำหนดนโยบายสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุโดยตรงแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้กำหนดนโยบายที่สะท้อนถึงการให้ความสำคัญกับการดูแลประชาชนโดยรวมที่ไม่ได้ระบุเฉพาะกลุ่มใด กลุ่มหนึ่ง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม

จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้สูงอายุต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินงานการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษางาน Intahnon W., (2021, p.1376) พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ กันมีความคิดเห็นต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวทางในการช่วยเหลือ พัฒนาผู้สูงอายุที่ให้ความเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติว่าผู้สูงอายุจะเป็นเพศชาย หรือ เพศหญิง และอายุเท่าใด ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะเป็นหน่วยงาน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริม สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพ ได้ปรับปรุงคู่มือ เอกสารมาตรฐานการดำเนินงานผู้สูงอายุ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นคู่มือและแนวทาง ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานและให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสภาพปัญหาความต้องการของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545—2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2553 ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม โดยรวม และการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจแตกต่างกัน ซึ่ง จำเริญ ภาวิจิตร (2536) กล่าวว่า กลุ่มคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกันโดยทั่ว ๆ ไป ย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรส มีคู่สมรสช่วยแบ่งเบาภาระกิจกรรมภายในครัวเรือน ช่วยดูแลหลาน จึงสามารถจัดสรรเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการเตรียมความพร้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการ

ส่วนผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระธนพล กนตสีโล (เรือนเพ็ชร) (2561, น. 85) พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอดงหลวง จังหวัดภูเก็ตแตกต่างกัน และ จำเริญ ภาวิจิตร (2536, น. 248) ได้กล่าวว่าถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นต่างกันขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ เช่น ภูมิหลังทางสังคม (Social Background) กลุ่มคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกันโดยทั่ว ๆ ไป ย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปด้วย รวมทั้งกลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) กลุ่มกระตือรือร้นและกลุ่มเฉื่อยชา (Active and Passive Groups)

ในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีลักษณะครอบครัวต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนม ด้านการคุ้มครองทางสังคมแตกต่างกัน การที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่เพียงลำพังกับหลานอาจยังมองว่าเบี้ยยังชีพที่ได้รับแต่ละเดือน รวมทั้งการจัดส่งความสะดวกเช่น ไม่เท่า รถเข็น และการจัดตั้งกองทุนชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุในชุมชนยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้สูงอายุ

มีความมั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดี โดยผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนและไม่ได้วางแผนเตรียมตัวเพื่อเก็บไว้ใช้ยามบั้นปลายเงินที่ได้รับจากบุตรที่ส่งกลับมาให้มีไม่มาก ผู้สูงอายุจึงมีความต้องการเงินสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพ รวมทั้งการช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุมีรายได้เสริมจากการทำงานเล็ก ๆ น้อยตามความต้องการจะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ปิยวัฒน์ เกตุวงศ์ และคณะ (2561, น. 91)

สำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะสุขภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อมาตรฐานการดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครพนมด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวอาจเห็นว่าการดำเนินการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่ำกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวจำเป็นต้องเดินทางไปพบแพทย์ในทุกเดือนทำให้ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เช่น ค่าจ้างเหมารถ เพราะบางพื้นที่ไม่มีรถโดยสารประจำทาง หรือมีแต่จะให้บริการเฉพาะช่วงเวลาเช้า ถึงเที่ยง ทำให้เกิดความวิตกกังวลต่อภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และกังวลต่อภาวะสุขภาพตนเองหากคนในครอบครัวละเลยไม่ดูแลเอาใจ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนแบบเชิงรุกและต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุในกลุ่มครัวเรือนเปราะบางต้องการบริการและสวัสดิการทั้งด้านสาธารณสุข ด้านการเงิน ด้านการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรม การตรวจเยี่ยมสุขภาพเบื้องต้น ผู้ดูแลช่วยเหลือยามเจ็บป่วย รถรับ – ส่งเมื่อต้องไปโรงพยาบาล ปิยวัฒน์ เกตุวงศ์ และคณะ (2561, น. 92)

ข้อเสนอเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ปรากฏ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่น ในด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านความรู้ การคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และการบริหารจัดการเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เนื่องจากผลการวิจัยมีระดับมาตรฐานการดำเนินอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ เรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่

1.1 การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการสำรวจศักยภาพและความต้องการของผู้สูงอายุที่ต้องการมีอาชีพ และรายได้เนื่องจากผู้สูงอายุบางรายที่อาศัยอยู่เพียงลำพังกับหลานอาจมีข้อจำกัดทั้งด้านการเคลื่อนไหว เวลา และการเดินทางที่ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาอาชีพได้ โดยการจัดหางานให้ผู้สูงอายุรับไปที่บ้าน (Work From Home) ตามความถนัด รวมทั้งควรพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่า หรือพื้นที่สาธารณะประโยชน์ในชุมชนให้เป็นตลาดชุมชนเพื่อให้ผู้สูงอายุนำสินค้าของครัวเรือน สินค้าของชมรมออกมาจำหน่าย และมีโอกาสได้พบปะ พูดคุยกับเพื่อนบ้าน

1.2 การส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุด้านสุขภาพ ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแผนงาน การดำเนินกิจกรรม โครงการทางสังคม กิจกรรมนันทนาการไม่สามารถดำเนินการได้และถูกจำกัดด้วยมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม อย่างไรก็ตามในปี 2565 สถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ได้คลี่คลายลง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ คือ การทบทวนแผนการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุให้ครอบคลุมในทุกมิติและตัวชี้วัดมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุทั้งขั้นพัฒนาและขั้นก้าวหน้า และ จัดสรรงบประมาณการจ้างงานอาสาสมัครบริบาลที่ผ่านอบรมจากกรมอนามัยเพื่อให้ความช่วยเหลือกับผู้สูงอายุที่อยู่ในครัวเรือนข้ามรุ่น และมีภาวะพึ่งพิง

1.3 ด้านการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ข้อเสนอแนะ คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรค้นหาและจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่อยู่ครัวเรือนข้ามรุ่นที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และสร้างเครือข่ายการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 จากผลการศึกษา พบว่า มาตรฐานการดำเนินการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนั้น ควรมีการดำเนินการวิจัยปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัดในการดำเนินงานเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่น

2.2 จากผลการศึกษา พบว่า ประเด็นที่ผู้สูงอายุเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการน้อยที่สุดคือ การจัดหางานให้ผู้สูงอายุรับไปทำที่บ้าน (Work From Home) ตามความถนัด ดังนั้น ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ถึงศักยภาพ ความต้องการ รวมทั้งแนวทางกาสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่องในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความมั่นคงผู้สูงอายุในครอบครัวข้ามรุ่น

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2565, 4 พฤศจิกายน). สถิติผู้สูงอายุ สัญชาติไทยและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน มกราคม 2565. สืบค้นจาก <https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/1159>.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562, 17 มิถุนายน). ยุทธศาสตร์กระทรวง พ.ศ. 2560-2564. สืบค้นจาก <http://www.m-society.go.th>.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2549). แนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานการส่งเสริมอาชีพ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ.
- จำเรียง ภาวจิตร. (2536). สาธารณมิติ. กรุงเทพฯ: สารมวลชน
- เทียนแก้ว เสียมสุวรรณ. (2563). นวัตกรรมนโยบายสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออก. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 9(1), 161-186.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ปิยวัฒน์ เกตุวงศา, ชุติมา อยู่สมบุรณ์, กรกนก พงษ์ประดิษฐ์, นันทวัน ป้อมคำย, ขวัญละอ นวลละออง, และณกร วงษ์สิงห์ (2561). *กลไกของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลครัวเรือนเปราะบาง: กรณีศึกษาครัวเรือนข้ามรุ่น และครัวเรือนที่มีผู้สูงอายุอยู่คนเดียว*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- พระชนพล กนตสีโล (เรือนเพ็ชร). (2561). *การส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต*. หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พนิดา ภู่งามดี และเอกพร รักความสุข. (2561). การพัฒนาการบริการสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในช่วงปี พ.ศ. 2560-2564. *มหาจุฬาราชการ*, 5(1), 168-183.
- พັນนิภา บุญจรัส. (2558). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ ตำบลธาตุน้อย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 8(2), 1-7.
- วนิชชา ณรงค์ชัย, และดุขฤ์ อายุวัฒน์. (2554). รูปแบบการอยู่อาศัยร่วมกันของคนข้ามรุ่นในครอบครัวผู้ย้ายถิ่นอีสาน. *วารสารวิจัย มข. (บศ.)*, 11(3), 101-110.
- สุดาร์ตน์ สดสมบุรณ์, วิรัตน์ ธรรมาภรณ์, และ ปุณณพัฒน์ ไชยเมธ. (2559). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลผู้สูงอายุไทย. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 9(1), 121-127.
- สถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2563). *รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ปี 2563*. มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ.
- Intahnon, W. (2021). *Roles of Local Administrative Organizations in Life Quality Development of Elderly People in Special Economic Zone of Nakhon Phanom*. *Review of International Geographical Education*, 11(8), 1376-1384.
- UNFPA. (2016). *รายงานสถานการณ์ประชากรไทย พ.ศ.2558 โฉมหน้าครอบครัวไทย ยุคเกิดน้อยอายุยืน*. Bangkok: The United Nations Population Fund Thailand and the Office of the National Economic and Social Development Board.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis. Third edition*. Newyork: Harper and Row Publication.